

Sygn. akt III C 10/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ

POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział III Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Joanna Kruczkowska

Protokolant: sekretarz sądowy Ilona Lodowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lipca 2013 r. w Warszawie

sprawy z powództwa J. J. i L. J.

przeciwko: (...) Bank S.A. w W.

o ustalenie i zobowiązanie

I. powództwo oddała;

II. nakazuje pobrać od J. J. i L. J. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa-Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 3.850 (trzy tysiące osiemset pięćdziesiąt 00/100) złotych tytułem uiszczenia opłaty od pozwu;

III. zasądza od powodów J. J. i L. J. solidarnie na rzecz pozwanego (...) Bank S.A. w W. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt III C 10/13

UZASADNIENIE

Powodowie L. J. oraz J. J. w sprawie o sygn. akt III C 441/12 przeciwko pozwanemu (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wnieśli

o zapłatę na ich rzecz kwoty 97.000 zł wraz z odsetkami, wskazując iż na powyższe roszczenie składa się dochodzona tytułem zwrotu kaucji kwota 77.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty oraz odsetkami umownymi od 17 września 2010 r. do dnia 10 stycznia 2011 r. ustalonymi na poziomie 2.14% w skali roku, a także kwota 20.000 zł z tytułu odszkodowania za szkodę spowodowaną bezprawnym zatrzymaniem kaucji przez pozwanego.

W uzasadnieniu do powyższego powodowie wskazali, iż zawarli z pozwanym bankiem umowę kredytu hipotecznego, który posłużyć miał jako refinansowanie innych zobowiązań kredytowych powodów. Wskazali również, iż pomimo spełnienia wymogów zawartych w powyższej umowie pozwany nie wypłacił im kwoty 77.000 zł wpłaconej przez nich tytułem zabezpieczenia kredytu. W zakresie żądanej kwoty 20.000 zł powodowie podnieśli, iż stanowi ona równowartość zadatku jaki utracili w wyniku braku możliwości dysponowania swoimi środkami pieniężnymi pod postacią wyżej wspomnianej kwoty 77.000 zł bezprawnie rozporządzonej przez pozwanego Bank.

Pismem z dnia 23 listopada 2013 r., wobec rozbieżności pomiędzy stronami postępowania w zakresie ewentualnego zakwalifikowania kwoty 77.000 zł jako kaucji powodowie na podstawie art. 193 § 1 k.p.c. zmodyfikowali powództwo w ten sposób, iż wnieśli o ustalenie, iż wpłacona przez powodów tytułem kaucji kwota 77.000 zł stanowi zabezpieczenie kredytu hipotecznego o numerze (...)zgodnie z umową przeniesienia środków pieniężnych o numerze (...)oraz

zobowiązanie pozwanego do ustanowienia na wyodrębnionym rachunku kwoty 77.000 zł tytułem kaucji wraz z odsetkami umownymi od dnia 17 września 2010 r. do dnia 23 listopada 2012 r. w wysokości 2,14% rocznie.

Zarządzeniem z dnia 27 grudnia 2012 r. Przewodnicząca na podstawie art. 193 § 2 k.p.c. wyłączyła powyżej pismo powoda i zarządziła rozpoznanie nowego roszczenia powodów jako sprawy oddzielnej prowadzonej pod sygnaturą akt III C 10/13.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie powództwa w powyższym zakresie wskazując, iż powodom nie przysługiwało roszczenie o ustanowienie kaucji zgodnie z postanowieniami umowy przeniesienia środków pieniężnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie L. i K. J. zawarli w dniu 14 września 2010 r. z pozwanym (...)Bank umowę kredytu hipotecznego o numerze (...)na kwotę 1.551.915,91 zł (k. 43 – 47). Powyższa umowa zabezpieczona została m.in. umową przeniesienia środków pieniężnych (zwaną dalej również umową kaucji lub kaucją) nr (...) (k. 48 – 49). W § 1 pkt. 2 ww. umowy wskazano, iż w celu ustanowienia zabezpieczenia powodowie upoważniają pozwanego do pobrania z rachunku bankowego prowadzonego przez pozwanego kwoty 77.000 zł tytułem ustanowienia kaucji oraz wskazano, iż powyższe nie wymaga składania przez powodów dodatkowych dyspozycji. Kwota 77.000 zł została wpłacona przez powodów na rachunek pozwanego w dwóch ratach po 19.000 zł i 58.000 zł (k. 50).

Powódka L. J. złożyła w dniu 24 września 2010 r. wniosek o całkowitą przedterminową spłatę przedmiotowego kredytu (k. 96).

W pkt VIII umowy kredytu hipotecznego strony uzgodniły, iż kredytobiorcy zobowiązani są do uregulowania ewentualnych niedopłat powstałych w spłacie kredytów spłacanych kredytem udzielonym w (...) Bank S.A. Ponadto w ww. umowie zawarty został zapis, iż na pisemny wniosek powodów bank może po upływie 3 miesięcy od dnia uruchomienia przedmiotowego kredytu zwolnić zabezpieczenie kredytu w postaci Umowy przeniesienia środków pieniężnych (kaucji) pod warunkiem, że kredytobiorcy wywiązali się w tym czasie z postanowień umowy kredytu oraz regulaminu, a także nie zalegają ze spłatą rat kredytu nie dłużej niż 5 dni kalendarzowych. Dokonanie powyższych zmian uzależnione zostało od zawarcia bezpłatnego Aneksu do umowy kredytu (k. 44v.). Powyższy aneks nie został przez strony nigdy zawarty (pozew – k. 5 – 6, odpowiedź na pozew k. – 64 – 67).

Pismem z dnia 22 grudnia 2010 r. powodowie zwrócili się do pozwanego o zwolnienie wpłaconej kaucji w kwocie 77.000 zł (k. 57). Wobec braku odpowiedzi powodowie w dniu 10 lutego 2011 r. przedłożyli pozwanym ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty kaucji.

Pismem z dnia 22 lutego 2011 r. pozwany poinformował powodów, iż w ocenie banku brak jest podstaw do zwolnienia kaucji z uwagi na fakt, iż nie doszło do ustanowienia zabezpieczenia w postaci przeniesienia środków pieniężnych w kwocie 77.000 zł na podstawie umowy nr (...) z dnia 14 września 2010 r., pozwany bowiem dyskrecjonalnie zrezygnował z jej ustanowienia (k. 53). W piśmie zaś z dnia 19 kwietnia 2011 r. pozwany wskazał, iż przekazane przez powodów w dniu 17 września 2010 r. środki w kwocie 77.000 zł zostały przeznaczone na poczet spłaty zaciągniętych przez nich kredytów o numerach DK/KR- (...) oraz (...) (k. 55).

Powodowie w dniu 8 listopada 2010 r. zawarli umowę przedwstępną sprzedaży z osobą trzecią, stosownie do której powodowie zobowiązali się do zakupu nieruchomości za cenę 60.000 zł do dnia 31 stycznia 2011 r. W § 4 ww. umowy strony ustaliły, iż w razie nie dojścia do zawarcia umowy sprzedaży z przyczyn leżących po jednej ze stron druga strona może bez wyznaczenia dodatkowego terminu od umowy odstąpić i zatrzymać

wpłacony na poczet ceny sprzedaży zadatek w wysokości 20.000 zł (k. 56 – 58). Powodowie z uwagi na brak środków pieniężnych nie dokonali zakupu powyższej nieruchomości w ustalonym umownie terminie (pозew k. 6).

Powodowie w sprawie o sygn. akt III C 441/12 w oparciu o powyższy stan faktyczny wnieśli przeciwko pozwanemu (...) Bank S.A. pozew o zapłatę sumy 97.000 zł, na którą składa się kwota 77.000 zł tytułem bezprawnego rozporządzenia przez pozwanego powyższą kwotą oraz kwota 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za szkodę spowodowaną bezprawnym zatrzymaniem kaucji przez pozwanego.

Wobec rozszerzenia powództwa Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 5 lutego 2013 r. zawiesił postępowanie w sprawie o sygn. akt III C 441/12 na podstawie 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu ustalenia czy kaucja wpłacona przez powodów stanowi zabezpieczenie kredytu hipotecznego (akta sprawy o sygn. III C 441/12 – k. 138 – 139).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o powołane dowody, dokumenty znajdujące się w aktach sprawy niniejszej oraz sprawy III C 441/12, uznając je za wiarygodne. Sąd oddalił wniosek strony powodowej o przesłuchanie świadków, na okoliczność warunków udzielenia kredytu hipotecznego przedstawionych przez pozwanego, z uwagi na fakt, iż w powyższym zakresie wszelkie informacje zawarte były w dokumentacji przedłożonej przez strony, a nie budzącej wątpliwości Sądu. Ponadto Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka K. W. w zakresie ustalenia z jakiego powodu i kiedy bank zażądał od powodów dopłaty 12.307 zł, z uwagi na fakt iż powyższa okoliczność pozostawała bez związku dla dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo niniejsze należy do powództw o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa i w myśl art. 189 k.p.c. przesłanką merytoryczną jego uwzględnienia jest wykazanie interesu prawnego w żądaniu od Sądu określonego rozstrzygnięcia w sprawie. Sąd z urzędu bada istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa opartego na art. 189 k.p.c.

Stwierdzenie jego braku powoduje oddalenie powództwa. Zgodnie natomiast z ogólną regułą art. 6 k.c. to na powodzie spoczywa ciężar wykazania, iż ma interes prawny w żądaniu ustalenia.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje wówczas gdy istnieje niepewność prawa lub stosunku prawnego (zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych), która powinna być obiektywna tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywna, tj. według odczucia powoda.

Zgodnie z utrwalonym poglądem zawartym w orzecznictwie Sądu Najwyższego interes prawny w rozumieniu powyższego przepisu nie występuje, gdy powód może uzyskać ochronę swoich praw w innym postępowaniu. Uznaje się bowiem powszechnie, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. z reguły nie zachodzi wtedy, gdy osoba zainteresowana może w innego powództwa, osiągnąć w pełni ochronę swych praw (por. wyrok z dnia 4 stycznia 2008 r. III CSK 204/07, wyrok z dnia 13 kwietnia 1965 r., II CR 266/64, wyrok z dnia 18 grudnia 1968 r., I PR 290/68, wyrok z dnia 29 lutego 1972 r. I CR 388/71, wyrok z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 201/97; wyrok z dnia 21 stycznia 1998 r., II CKN 572/97, wyrok SN z 9 maja 2000 r. IV CKN 686/00 niepubl., wyrok z dnia 22 listopada 2002 r., IV 1519/00).

Bezsporne jest, iż pomiędzy stronami zawisła sprawa w Sądzie Okręgowym w Warszawie o zapłatę kwoty 97.000 zł wynikającej z umowy przeniesienia środków pieniężnych nr DK(...), stanowiącej zabezpieczenie do umowy kredytowej nr (...) zawartej pomiędzy stronami oraz tytułem odszkodowania. W uzasadnieniu do pozwu powodowie powołują się na te same okoliczności faktyczne, które uczynili podstawą wniesienia powództwa w sprawie niniejszej, tj. że w ich ocenie Bank bezprawnie zatrzymał kwotę 77.000 zł. W sprawie toczącej się pod sygnaturą III C 441/12 niezbędną przesłanką przesądzającą o uwzględnieniu powództwa lub jego oddaleniu, jest zbadanie czy rzeczywiście powodowie wypełnili wszystkie zobowiązania wynikające z umowy

kredytu hipotecznego oraz umowy ją zabezpieczającej, uzasadniające przyjęcie przez Bank iż kwota 77.000 zł stanowi zabezpieczenie kredytu a także ustalenie czy bank zobowiązany był do wypłaty powyższej sumy powodom.

Konieczność wystąpienia z odrębnym powództwem dotyczącym ustalenia, iż wpłacona przez powodów kwota 77.000 zł stanowi zabezpieczenie kredytu hipotecznego o nr (...) zgodnie z umową przeniesienia środków pieniężnych oraz zobowiązanie pozwanego do ustanowienia na wyodrębnionym rachunku kwoty 77.000 zł tytułem kaucji wraz z odsetkami zaistniałaby tylko wtedy, gdyby sąd rozstrzygający sprawę toczącą się pod sygn. akt III C 441/12, nie mógł poczynić ustaleń odnośnie stosunku łączącego strony na podstawie ww. umów. Tak jednak nie jest. Powodowie w sprawie III C 441/12 mogą podnosić te same okoliczności faktyczne jak w niniejszej sprawie, co zresztą strona powodowa uczyniła. Zatem brak podstaw, aby przyjmować, iż w sprawie niniejszej powodowie mają interes prawny w popieraniu powództwa. Dodać należy, iż możliwość wydania rozstrzygnięcia przez Sąd w sprawie o ustalenie istnieje, gdy strona powodowa wykaże, iż jej interes jest szerszy, czyli wykracza poza samo ustalenie niezbędne do rozstrzygnięcia innej zawisłej między stronami sprawy; w sprawie niniejszej powodowie nie wykazali na czym – poza uzyskaniem korzystnego rozstrzygnięcia przesądzającego rozstrzygnięcie sprawy o zapłatę kwoty 97.000 zł, interes prawny miałby polegać. W ocenie Sądu powodom nie przysługuje skuteczne żądanie zobowiązania pozwanego do ustanowienia kaucji, ponieważ jest to uprawnienie banku do zabezpieczenia swoich wierzycelności. Sporne środki zostały przelane na rachunek bankowy, którego posiadaczami byli powodowie i oni mogli dysponować tą kwotą. Nie było kwestionowane, iż pozwany Bank był uprawniony do pobrania zdeponowanych na rachunku środków w celu ustanowienia kaucji, ale było to wyłącznie jego prawo, a nie obowiązek w świetle zabezpieczenia wierzycelności na podstawie umowy kaucji. Nie zachodzi tutaj przypadek określony w art. 451 k.c. z uwagi na fakt, że zdeponowane aktywów na rachunku powodów nie jest jednoznaczne ze świadczeniem należności do rak wierzyciela ze stosunku umowy kaucji.

Wobec powyższego powództwo podlega oddaleniu, co skutkowało orzeczeniem jak w pkt I wyroku.

Mając na uwadze również te same względy Sąd obciążył powodów kosztami sądowymi oraz kosztami zastępstwa prawnego stosownie do art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, co skutkowało orzeczeniem jak w pkt II i III.